

publantsata ja sõdmata lugema, enne kui miljoni saad; — se on: enne kui sinna tuhat kord tuhat erne itva hunnikusse oled lugenud. Kes ei taha uskuda, võib asja ise läbikatsuda, ja pealegi veel teise mehe abiks võtta, kes iga loetud saea kriipsuga, ja tuhande jälle ristikesega pulga peale leiab, et ekstitust ei tõuseks. Ma olen enam kui ühekorra lugu paberi peal ülesarvanud ja tean et siin mingi ekstitust ei ole. — Ja ehk küll maailmas praego mõnda meest elab, kel üks miljon hõbe rublasi — mõnel palju enam — warandust on, siiski ei ole wist mite ühtainusest nende miljonilaste hulgas, kes ühest kunni miljonini oma rikust oleks lugenud.

Mis selle otsata sõakulutuse wasta se pisuke kasu mõub, mis sõameeste teud on sisse saatnud? Kaks suwe järjestiku ujus suur laewade hulk Soome merel, kus nende wahwa tegu muud ei jõudnud toimetada, kui mõned lauba laewad ja paadikesed ärariisuda. Remad rikustiwad Bomarsundi linnakese Alandi saartel, põletasid mõnes teistes kohtades Soomemaa mereääritsil linnades mõne tündri tõrwa, puuwirnafi ja mõningad urtsikud ära, puistasiwad mõne saea suurükide kuulisi Sweaborgi linna kaljuliste müüride wasta, kus tulepombid mõned kodanikude majad põlema süritasid — ja selle pisukesel asjaga olid kõik wõidud walmis. Kui kõik nende saagid rahahinnal kogu arwatakse, siis wõis ehk niipaljo wäljatulla, kui neile nende sõawää ülespidamine ühel nädalal kulutas.

Pealegi pidi paljo lauba laewu weel selle tarwis palgatama, et need ühtepuhko mere ja maawäele kodunt moonu wedasid. Sestnane lõpmata toiduwara wäljawedamine tõstis Inglis ja Prantsusemaal aega mõdda leiwa hinna wäga kõrgele, osalt se läbi, et laubalaewad meie maalt kuuskil witsa lisaks ei saanud, misga rahwas tähendatud salwesi wõis täita. Arwame nüüd räägitud libeda leiwahäda tõrwa meie maa kallimat soola hinda, siis näitab meie kahju nii piisuke, et sest pääsukesel sabale koormat ei oleks tulnud.

Tallinna waatasiwad waenlaste laewamehed mõlemil suwel tül aega Nari saarelt, senni kui mõningad üksikud laewad aegaealt ligemalle tulid, ei usaldanud siiski ial selle määrata, kuhu meie kaldale ja wallidelle linna warjaks pandub suurükid oleks wõinud ulatada. Niisamuti seisid Inglis ja Prantsuse ühendatud merewägi mitmatpuhko Kronstadti linna all, ilma et neil julgust oleks olnud linna peale tungida, kus rohlem ja tugewami tulekurkusi wastas oli, kui Tallinnas.

Tahan nüüd asja seletuseks jõudoulatust mõdda katsuda lugejalle täwendada, kui paljo aega niisuguse laewade hulga wäljawalmistamine ärakulutab, enne kui wõiwad kodunt teele minna. Et asi ühe ja kake pääwaga korda ei läbä, seda wõib juba nõrgemgi aru äramõelda. Ehk küll Inglis ja Prantsuse sadamates Kalewi poea kombliko tööd tehti, nõnda et rahwas ööd ja pääwad ühtepuhko tööl olid, siiski wiiwitas laewade walmistamine ja moonaga täitmine mitu nädalat. Ühemini pidi weel sõatarbelik lastmise wara, sõameeste kraam ja wüimals mehed hoostega seltsis laewule toimetud saama. Ja esimene sõawägi pidi pisal mere teel õhtumaalt hommikumaaale minema, se on: Inglis ja Prantsuse rannast Turgi randa. Seda teed ei jõua ühe ehk kake sõdmawahega lõpetada, se on auru laewal mõni hää pääw tulekikutusel puhkida, enne kui teelonda lõpetab. Päike käib meie silmawaatmise arwul igapäaw korra bommikust õhtuni*), aga laewad, ehk lennaksid nad pääsukesel tiibadega,

*) Wota, Kooli-ramat, * 5. jägu, ehk „Maailm,“ esimene and.